

ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКИЙ КОНТРОЛЬ: ОСОБЛИВОСТІ, ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

ON-FARM CONTROL: PECULIARITIES, PROBLEMS AND WAYS FOR THEIR SOLUTION

УДК 657.6

Гришук С.В.

старший викладач кафедри аудиту та економічного аналізу

Університет державної фіскальної служби України

Коротаєва І.Р.

студент

Університет державної фіскальної служби України

Любченко В.С.

студент

Університет державної фіскальної служби України

Зазначено підходи до визначення поняття внутрішньогосподарського контролю. Розглянуто визначення внутрішньогосподарського контролю, які надані різними науковцями. Висвітлено основні цілі внутрішньогосподарського контролю та подано характеристику їх основних груп. Охарактеризовано відповідні групи завдань внутрішньогосподарського контролю. Описано основні функції внутрішньогосподарського контролю. Зазначено об'єкти та суб'єкти внутрішньогосподарського контролю. Окреслено класифікаційні ознаки внутрішньогосподарського контролю та описано його види відповідно до даних ознак. Охарактеризовано основні проблеми організації внутрішньогосподарського контролю на підприємстві. На основі аналізу проблем внутрішньогосподарського контролю на сучасному етапі розвитку надано відповідні способи їх подолання, а також запропоновано рекомендації щодо зміцнення внутрішньогосподарського контролю всередині підприємства.

Ключові слова: внутрішньогосподарський контроль, контроль, управлінські рішення, організація внутрішньогосподарського контролю, ефективність, проблеми.

Обозначены подходы к определению понятия внутривнутрихозяйственного контроля. Рассмотрены определения внутривнутрихозяйственного контроля, предоставленные различными учеными. Освещены основные цели внутривнутрихозяйственного контроля и дана характеристика их основных групп. Охарактеризованы соответствующие группы заданий внутривнутрихозяйственного контроля. Описаны основные функции внутривнутрихозяйственного контроля. Указаны объекты и субъекты внутривнутрихозяйственного контроля. Определены классификационные признаки внутривнутрихозяйственного контроля и описаны его виды в соответствии с данными признаками. Охарактеризованы основные проблемы организации внутривнутрихозяйственного контроля на предприятии. На основе анализа проблем внутривнутрихозяйственного контроля на современном этапе развития предоставлены соответствующие способы их преодоления, а также предложены рекомендации по укреплению внутривнутрихозяйственного контроля внутри предприятия.

Ключевые слова: внутривнутрихозяйственный контроль, контроль, управленческие решения, организация внутривнутрихозяйственного контроля, эффективность, проблемы.

At the present time, economic entities are required to make managerial decisions based on reliable financial information. On-farm control is one of the most important elements of management and provides information to all levels of management. The proper organization of on-farm control at enterprises affects their development and the development of the country as a whole. Functioning of the system of on-farm control is a prerequisite for the effective development of any entity. The on-farm control exists at every enterprise, but its effectiveness is not always ensured. Approaches to the definition of the concept of on-farm control are mentioned. The definitions of on-farm control, which are provided by different scientists, are considered in the article. A generalized definition of the concept of on-farm control is proposed. The on-farm control has its own respective tasks, functions, objects and subjects. The main objectives of the on-farm control are described and the characteristics of their main groups are given. The corresponding groups of tasks of the on-farm control are described. The main functions of on-farm control are highlighted in the article. Objects and subjects of on-farm control are indicated. The classification features of the on-farm control are outlined and their types are described, respectively, and the data of the characteristics is given. The factors of influence on the organization of on-farm control in general are considered. These factors need to be comprehensively studied and understand how to minimize their impact on the on-farm control. The modern system of on-farm control includes three main structural elements that are described in the article. The main problems of organization of on-farm control at the enterprise are described. The given problems are not given due attention at the level of enterprises and at the state level. On the basis of the analysis of the problems of on-farm control at the present stage of development, appropriate methods of overcoming them have been provided, as well as recommendations for strengthening of on-farm control within the enterprise.

Key words: on-farm control, control, management decisions, organization of on-farm control, efficiency, problems.

Постановка проблеми. Система внутрішньогосподарського контролю в Україні суттєво змінилася під впливом постійного розвитку ринкових відносин та існування приватної форми власності. На сучасному етапі від суб'єктів господарювання вимагається прийняття управлінських рішень на основі достовірної фінансової інформації. Внутрішньогосподарський контроль є одним із найважливіших елементів управління і забезпечує інформацією всі рівні керівництва. Треба зауважити, що на сучасному етапі в Україні саме великим підприємствам слід провадити внутрішньогосподарський контроль. Адже завдяки йому контролюється процес здійснення утримань, нарахувань на заробітну плату, сплати податків до бюджету в повному обсязі. Відповідно, повна,

своєчасна сплата податків до бюджету позитивно впливає на стан країни. Можна стверджувати, що правильна організація внутрішньогосподарського контролю на підприємствах впливає на їх розвиток та на розвиток країни загалом. Функціонування системи внутрішньогосподарського контролю є передумовою ефективного розвитку будь-якого суб'єкта господарювання. Внутрішньогосподарський контроль є на кожному підприємстві, але його ефективність забезпечується не завжди. Саме через це виникає багато проблем та труднощів щодо провадження внутрішньогосподарського контролю. Відсутність достатніх знань та досвіду, матеріальних ресурсів для суб'єкта господарювання негативно впливають на організацію такого контролю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питанню особливостей внутрішньогосподарського контролю присвячували свої дослідження такі науковці, як Ю.С. Погорелов, Ю.Ю. Миронова, Т.Л. Волобуєва, Н.О. Бугай, М.Г. Чередніченко, Л.О. Руденко, Я.П. Мельничук та інші. Зокрема, Я.П. Мельничук систематизовано теоретичні засади внутрішньогосподарського контролю та його класифікаційні ознаки, оцінено рівень розкриття сутності внутрішньогосподарського контролю в національному та міжнародному законодавстві. М.Г. Чередніченко та Л.А. Руденко досліджено проблеми організації внутрішньогосподарського контролю та запропоновано напрями його вдосконалення. Н.О. Бугай наведено певні сучасні моменти внутрішньогосподарського контролю як складника системи управління підприємствами України, висвітлено основні проблемні питання теоретичного і практичного характеру, що є як у професійній роботі фахівців-бухгалтерів, так і взагалі в цій сфері діяльності. Проте є ще багато нерозкритих питань щодо внутрішньогосподарського контролю, які потребують відповідного розкриття та вирішення.

Постановка завдання. Метою нашого дослідження є висвітлення основних особливостей внутрішньогосподарського контролю, окреслення його основних проблем та надання рекомендацій щодо їх можливого вирішення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Внутрішньогосподарський контроль як поняття виник ще на початку XVIII століття. Як система контролю діяльності підприємства він сформувався на початку XX століття у вигляді сукупності трьох елементів: поділ повноважень, ротация персоналу, використання та аналіз облікових записів. Пізніше функції внутрішньогосподарського контролю значно розширилися, перетворившись в організацію і координування дій, спрямованих на забезпечення схоронності активів, перевірку надійності облікової інформації, підвищення ефективності облікових операцій, проходження продик-

тованої політики та процедур компанії. Завдяки новим функціям внутрішньогосподарський контроль був виведений на новий рівень [1, с. 240].

Підходи до визначення поняття внутрішньогосподарського контролю різняться між собою. При цьому можна виокремити такі два основні напрями цих підходів:

– підходи, що розглядають внутрішньогосподарський контроль та внутрішній контроль, як аналогічні поняття і ті, що розрізняють ці поняття. У рамках даного напрямку деякі автори, досліджуючи сутність даного поняття, не визначають різниці між внутрішнім та внутрішньогосподарським контролем. Це є досить суб'єктивним підходом з огляду на сам зміст назви двох видів контролю;

– підходи, що оцінюють внутрішньогосподарський контроль через призму основних змістовних ознак. При цьому, необхідно зазначити, що в наукових колах існують різні трактування сутності цього поняття [2, с. 152].

Нині немає єдиного визначення внутрішньогосподарського контролю. Науковці трактують його по-різному. Трактування внутрішньогосподарського контролю за різними науковцями наведено у табл. 1.

За даними таблиці 1 можна бачити, що поняття внутрішньогосподарського контролю є досить різноманітними. Можна запропонувати таке узагальнене визначення внутрішньогосподарського контролю: це система постійного спостереження з боку власників та управлінського персоналу підприємства за законністю, ефективним використанням та збереженням активів суб'єкта господарювання, а також відповідних операцій та процесів.

Цілі внутрішньогосподарського контролю можна поділити на:

– стратегічні цілі – контроль досягнення стратегічних цілей господарської діяльності підприємства, визначених його стратегією та бізнес-планами;

– операційні цілі – контроль операційної ефективності господарської діяльності підприємства, що полягає в контролі бізнес-процесів, використа-

Таблиця 1

Трактування поняття внутрішньогосподарського контролю

Науковець	Поняття внутрішньогосподарського контролю
Бутинець Ф.Ф.	Внутрішньогосподарський контроль являє собою перевірку відповідності діяльності підприємства поставленим завданням [3].
Усач Б.Ф.	Внутрішньогосподарський контроль – контроль, що здійснюється власниками, бухгалтерськими, фінансовими та іншими функціональними службами підприємств [4].
Коцупатрий М.	Внутрішньогосподарський контроль контроль з боку господарства за діяльністю своїх підрозділів. При цьому перевіряється вся господарська діяльність або її окремі сторони [5].
Майданевич Ю.П.	Внутрішньогосподарський контроль – це вид контролю, система взаємопов'язаних ланцюгів; сукупність функцій, які здійснюються виконавцями; процес перевірки; форма зв'язку; сукупність методів та процедур, спостереження, сфера управлінської діяльності тощо [6].
Мурашко В.М., Сторожук Т.М., Мурашко О.В.	Внутрішньогосподарський контроль – це система постійного спостереження за ефективністю діяльності підприємств, збереженням і ефективністю використання цінностей і коштів, доцільністю і вірогідністю операцій та процесів [7].

Джерело: узагальнено авторами

них у процесі їх здійснення ресурсів та отриманих результатів;

– інформаційні цілі – інформаційне забезпечення менеджерів підприємства інформацією, що відповідає вимогам для прийняття своєчасних та адекватних ситуації управлінських рішень щодо господарської діяльності. У межах цих цілей забезпечується достовірність звітності та захист інформації від несанкціонованого доступу до неї та використання в неналежних цілях;

– цілі в сфері дотримання законодавства – контроль дотримання вимог законодавчих та нормативних актів України, внутрішніх документів та стандартів, що регулюють господарську діяльність підприємств в цілому чи окремих бізнес-процес у її межах [8, с. 51].

Внутрішньогосподарський контроль має свої відповідні завдання та об'єкти. При цьому його завдання можна поділити на дві групи: конкретні та загальні. Їхню характеристику надано у табл. 2.

Об'єктами внутрішньогосподарського контролю можуть бути господарські операції, господарські процеси та ресурси (рис. 1).

До основних цілей організації внутрішньогосподарського контролю на підприємстві належать такі: здійснення упорядкованої й ефективної діяльності підприємства; забезпечення своєчасного усунення відхилень та внесення коригувань з боку керівника; забезпечення ефективності дотримання розподілу відповідальності й повноважень кожного працівника підприємства; забезпечення належних умов зберігання майна підприємства; збір, передача, обробка інформації про стан об'єкта тощо [5, с. 434].

Щодо суб'єктів внутрішньогосподарського контролю, то вони поділяються на шість осно-

вних груп: управлінський персонал та спеціалісти (власники, керівники різних ланок управління, менеджери первинного рівня); обліковий персонал (персонал бухгалтерії, головний бухгалтер, бухгалтер-ревізори, що здійснюють операції з контролю); посадові особи, що здійснюють контроль відповідно до своїх посадових обов'язків (контролери, ревізори, технологи, економісти, інші посадові особи); спеціальні органи, створені на підприємстві з метою контролю або виконують спеціальні контрольні дії (ревізійні комісії, спостережні ради, інвентаризаційні комісії, служби нагляду, окремий підрозділ внутрішньогосподарського контролю, відділ технічного контролю, лабораторії з якості, комісії з оцінки, служби санаторного та технологічного контролю, служба безпеки підприємства); органи самоврядування та представники трудового колективу; працівники та службовці підприємства [8, с. 58].

Є певна класифікація внутрішньогосподарського контролю за різними ознаками. Характеристику класифікації внутрішньогосподарського контролю відповідно до різних ознак наведено у табл. 3.

Правильна організація внутрішньогосподарського контролю на підприємстві є найбільш суттєвою умовою ефективного управління. Це пов'язано з тим, що внутрішньогосподарський контроль є своєрідним фільтром, який проявляється через зворотний зв'язок і насамперед забезпечує можливість прийняття ефективних управлінських рішень.

Під організацією внутрішньогосподарського контролю необхідно розуміти процес упорядкування та налагодження системи внутрішньогосподарського контролю на підприємстві, який скла-

Рис. 1. Об'єкти внутрішньогосподарського контролю

Джерело: складено авторами за даними [9]

Таблиця 2

Завдання внутрішньогосподарського контролю

Вид завдання	Характеристика
Конкретні	Перевірка достовірності інформації, що надається керівництву для прийняття управлінських рішень; коригування діяльності структурних підрозділів підприємства; своєчасне виявлення і усунення недоліків в роботі підприємства; контроль і аналіз виконання прийнятих управлінських рішень.
Загальні	Збереження майна підприємства; підвищення ефективності роботи підприємства; зміцнення фінансового стану підприємства.

Джерело: узагальнено авторами за даними [9]

дається із заходів щодо її створення, постійного впорядкування, удосконалення її функціонування, що має важливе значення для задоволення потреб управлінського персоналу в інформації. При цьому на організацію внутрішньогосподарського контролю впливає низка факторів (рис. 2).

Сучасна система внутрішньогосподарського контролю включає три основні структурні елементи:

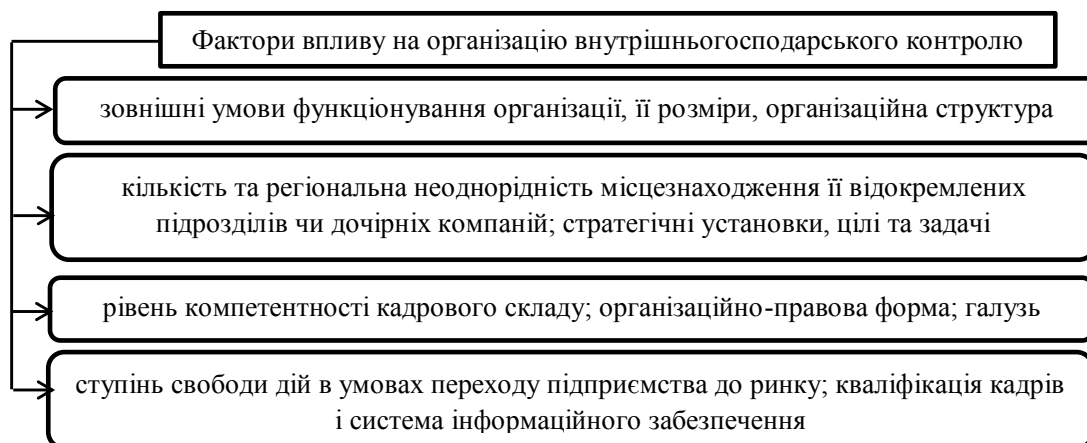
- сфера контролю – дії, процедури, які відображають загальне ставлення адміністрації та власників організації до контролю, ступінь його значущості;

- облікова система – сукупність процедур зі збирання, реєстрації, оброблення даних про основні господарські процеси. Оцінка облікової політики підприємства, засобів контролю, передбачених в окремих сферах системи обліку;

- процедури контролю – методи та правила, які допомагають впевнитися, що всі господарські

операції виконуються правильно та немає суперечностей із законодавчою базою [11, с. 229].

Найважливішим елементом внутрішньогосподарського контролю є поточний контроль, який здійснюється працівниками бухгалтерії під час виконання функціональних обов'язків з метою своєчасного виявлення нестач і попередження їх переростання у великі розкрадання. Але в умовах здійснення на підприємствах цього виду внутрішньогосподарського контролю працівниками бухгалтерії він не завжди є ефективним і системним. Дослідження показали, що на підприємствах приблизно 49 відсотків нестач і розтрат мали місце через порушення в організації бухгалтерського обліку, невиконання контрольних функцій працівниками бухгалтерських служб або їх участі у розкраданнях матеріальних цінностей. З метою посилення контролю за збереженням майна на підприємствах, а також недопущення випадків співучасті облікових працівників у приховуванні нестач

Рис. 2. Фактори впливу на організацію внутрішньогосподарського контролю на підприємстві

Джерело: систематизовано авторами за даними [10]

Таблиця 3

Класифікація внутрішньогосподарського контролю

Ознака	Класифікація
За часом проведення	Попередній (виявляє явища, які можуть викликати негативні наслідки, якщо не буде вжито заходів); поточний (оперативний) (здійснюється у процесі виконання господарських операцій); наступний (проводиться після завершення господарських операцій на підприємстві).
За джерелами інформації	Фактичний (проводиться обстеження, контрольні заміри та інвентаризація, беруться письмові пояснення від матеріально відповідальних осіб); документальний (використовуються перевірки за змістом, арифметичні та зустрічні перевірки).
За формами здійснення	Комплексна перевірка (виявлення фінансових та господарських правопорушень, нестач, втрат, присвоєнь і крадіжок коштів і матеріальних цінностей і виявлення причин і умов, які сприяли цьому); тематична перевірка (як правило, є раптовою і зосереджена на окремому підрозділі діяльності підприємства).
Залежно від суб'єктів його здійснення та завдань	Адміністративний (забезпечує внутрішні положення); бухгалтерський (спрямований на збереження активів та забезпечення достовірності облікових даних і фінансової звітності); технологічний (забезпечує дотримання технології виробництва, норм і нормативів витрат сировини, якості виготовленої продукції); спеціальний (покликаний захищати права пайовиків, акціонерів, інших учасників у капіталі підприємств).

Джерело: узагальнено автором за даними [5]

і розкрадань потрібно практикувати періодичне переміщення бухгалтерів структурних підрозділів бухгалтерій із однієї ділянки рахункової роботи на іншу (з одного підрозділу бухгалтерії в інший) [12].

Ефективність систем внутрішньогосподарського контролю залежить від того, чи здатна вона виявляти вчасно можливі шахрайства та помилки, а також оцінювати ймовірність певних ризикових дій. Внутрішньогосподарський контроль в основному проводиться у середніх та великих підприємствах, оскільки на них можливі випадки різноманітних порушень, розкрадань, шахрайства через велику кількість господарських процесів та операцій. Внутрішньогосподарський контроль покликаний запобігати цим проблемам на великих та середніх підприємствах. Щодо малих підприємств, то в них спостерігається тенденція відсутності функціонування внутрішньогосподарського контролю. Це зумовлено тим, що створення контрольних служб і проведення спеціальних контрольних процедур і заходів вимагатиме додаткових витрат, яких малі підприємства можуть не мати в наявності. У таких малих підприємствах контроль обмежується реалізацією бухгалтерським обліком своєї контрольної функції. На нашу думку, на малих підприємствах повинна функціонувати система внутрішньогосподарського контролю. При цьому можна запропонувати такі способи його вдосконалення у малих підприємствах:

- забезпечити, щоб обов'язки були розділені. Розподіл обов'язків передбачає дві переваги: 1) ускладнюється умисне шахрайство, оскільки це вимагає змову двох або більше осіб, і 2) більш ймовірно, що будуть виявлені ненавмисні помилки;

- розробити адекватний фізичний контроль над активами. Слід встановити контроль для забезпечення та захисту вразливих активів. Приклади включають безпеку та обмеженість доступу до активів, таких як грошові кошти, запаси та обладнання, які можуть бути вразливими до ризику втрати чи несанкціонованого доступу використання;

- визначати ризики в офісі. Аналіз ризиків, як правило, включає оцінку значення ризику, оцінюючи ймовірність його виникнення, і вирішення, як управляти ризиком і які дії повинні бути прийняті;

- підтримувати адекватну допоміжну документацію. Аудитори та програмісти часто припускають, що «якщо це не задокументовано, це не сталося». Адекватна підтримка документації містить тверді докази, щоб належним чином перевірити, чи є відповідні процеси та чи використовується контроль.

Можна виокремити такі основні проблеми організації внутрішньогосподарського контролю загалом на підприємствах України:

- відсутність єдиної методології щодо проведення внутрішньогосподарського контролю;

- недосконалість нормативно-законодавчої бази, зокрема відсутній нормативно-законодавчий документ, який би регулював організацію внутрішньогосподарського контролю на підприємствах України;

- недостатність кваліфікованих суб'єктів внутрішньогосподарського контролю;

- відсутність чітко розробленої організаційної структури із врахуванням підпорядкованості відділу внутрішньогосподарського контролю і побудовою взаємозв'язків між усіма іншими структурними підрозділами підприємства;

- несерйозність ставлення керівників та управлінського персоналу підприємств до внутрішньогосподарського контролю, які вважають його організацію марною тратою часу та грошей. Це пов'язано із нерозумінням сутності та мети внутрішньогосподарського контролю та переваг від його впровадження на підприємстві;

- зловживання службовим становищем (неоприбуткування і привласнення грошей; привласнення основних засобів, що обліковуються на балансі підприємства, тощо).

Можна запропонувати такі шляхи вирішення зазначених проблем:

- розроблення методичних рекомендацій щодо організації внутрішнього контролю для підвищення рівня ефективності системи управління, забезпечення її гнучкості;

- розподіл функцій посадових осіб;

- запровадження закону щодо організації внутрішньогосподарського контролю, який би чітко окреслював мету, функції, завдання внутрішньогосподарського контролю та основи його організації, а також суб'єкти, які в обов'язковому порядку повинні провадити внутрішньогосподарський контроль;

- підготовка спеціалістів із внутрішньогосподарського контролю на рівні вищих навчальних закладів;

- обмін досвідом із представниками внутрішньогосподарського контролю зарубіжних країн.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, внутрішньогосподарський контроль являє собою важливий чинник системи управління підприємством, оскільки саме завдяки йому досягається найбільша ефективність роботи управлінського персоналу. Внутрішньогосподарський контроль дає змогу керівництву підприємства визначати, які зміни необхідно внести в організацію роботи підприємства, та спрогнозувати його діяльність на майбутній період. Але, на жаль, багато керівників та управлінський персонал не розуміють необхідності впровадження внутрішньогосподарського контролю на підприємствах через брак знань у цій сфері. Не покращує ситуацію також відсутність чіткого нормативно-правового регулювання організації внутрішньо-

господарського контролю на підприємствах. Такі проблеми повинні бути вирішені на державному рівні. Чітка організація внутрішньогосподарського контролю на підприємствах буде гарантувати успішність здійснення господарської діяльності, усунення недоліків та вирішення проблемних питань, які виникають у процесі функціонування підприємства.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Чередніченко М.Г., Руденко Л.О. Концептуальні засади організації внутрішньогосподарського контролю на підприємстві. Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. 2017. Вип. 32. С. 239–248.
2. Грищук С.В. Аналіз підходів до визначення сутності поняття «внутрішньогосподарський контроль». Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор». 2018. Випуск 5 (48). С.151–154. URL: <https://orcid.org/0000-0002-9977-262X>. (дата звернення: 24.03.2019).
3. Бутинець Ф.Ф., Виговська Н.Г., Малюга Н.М., Петренко Н.І. Контроль і ревізія: підручник. Житомир: ПП «Рута». 2002. 544 с.
4. Усач Б.Ф. Контроль і ревізія: підручник. Київ: Знання. 2007. 263 с.
5. Коцупатрий М., Гуцаленко У. Внутрішньогосподарський контроль: організаційні аспекти та класифікаційні ознаки. Економічний аналіз. 2010. № 6. С. 433–436.
6. Майданевич Ю.П. Організація внутрішньогосподарського контролю на підприємствах молочної промисловості. Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. 2007. № 2 (40). С. 118–129.
7. Мурашко В.М., Сторожук Т.М., Мурашко О.В. Контроль і ревізія фінансово-господарської діяльності: навч. посіб. К.: ЦУЛ. 2003. 311 с.
8. Зубчик С.М. Внутрішньогосподарський контроль на підприємствах: організація та методика. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. Львів. 2016. 318 с.
9. Мельничук Я.П. Теоретичні засади внутрішньогосподарського контролю. Облік і фінанси. 2016. № 4 (74). С. 132–139.
10. Організація внутрішньогосподарського контролю: поняття, форми, фактори впливу. URL: <http://kr-diplom.kiev.ua/referat/ref097.htm>. (дата звернення: 24.03.2019).
11. Волобуєва Т.Л. Внутрішньогосподарський контроль: проблеми ідентифікації та напрями розвитку системи. Наукові праці НДФІ. 2012. №3 (60).
12. Бугай Н.О. Внутрішньогосподарський контроль як сегмент системи управління підприємством: сучасний стан та пріоритети розвитку. Електронний журнал «Ефективна економіка». 2016. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5190>. (дата звернення: 24.03.2019).

REFERENCES:

1. Cherednichenko M.H., Rudenko L.O. (2017) Kontseptualni zasady orhanizatsii vnutrishnohospodarskoho kontroliu na pidpriemstvi [Conceptual bases of organization of on-farm control at the enterprise]. Naukovi pratsi Kirovohradskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu. Ekonomichni nauky. vol. 32, pp. 239–248.
2. Hryshchuk S.V. (2018) Analiz pidkhodiv do vyznachennia sutnosti poniattia «vnutrishnohospodarskyi kontrol» [Analysis of approaches to the definition of the essence of the concept of "on-farm control"]. Naukovo-vyrobnychi zhurnal «Biznes-navihator». vol. 5, no. 48, pp. 151–154. Available at: <https://orcid.org/0000-0002-9977-262X>. (accessed 24 March 2019).
3. Butynets F.F., Vyhovska N.H., Maliuha N.M., Petrenko N.I. Kontrol i reviziia [Control and revision]. Zhytomyr: PP «Ruta». 2002. 544 p.
4. Usach B.F. Kontrol i reviziia [Control and revision]. K.: Znannia. 2007. 263 p.
5. Kotsupatryi M., Hutsalenko U. (2010) Vn-utrishnohospodarskyi kontrol: orhanizatsini aspekty ta klasyfikatsiini oznaky [Onfarm Control: Organizational Aspects and Classification Features]. Ekonomichni analiz. vol. 6, pp. 433–436.
6. Maidanevych Yu.P. (2007) Orhanizatsiia vnutrishnohospodarskoho kontroliu na pidpriemstvakh molochnoi promyslovosti [Organization of on-farm control at dairy enterprises]. Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu. Seriia: Ekonomichni nauky. vol. 2, no. 40, pp. 118–129.
7. Murashko V.M., Storozhuk T.M., Murashko O.V. Kontrol i reviziia finansovo-hospodarskoi diialnosti [Control and revision of financial and economic activity]. K.: TsUL. 2003. 311 p.
8. Zubchik S.M. Vnutrishnohospodarskyi kontrol na pidpriemstvakh: orhanizatsiia ta metodyka [On-farm control at enterprises: organization and methodology]. Dysertatsiia na zdobuttia naukovooho stupenia kandidata ekonomichnykh nauk. Lviv. 2016. 318 p.
9. Melnychuk Ya.P. (2016) Teoretychni zasady vnutrishnohospodarskoho kontroliu [Theoretical principles of the on-farm control]. Oblik i finansy. vol. 4, no. 74, pp. 132–139.
10. Orhanizatsiia vnutrishnohospodarskoho kontroliu: poniattia, formy, faktory vplyvu. Available at: <http://kr-diplom.kiev.ua/referat/ref097.htm>. (accessed: 24 March 2019).
11. Volobuieva T.L. (2012) Vnutrishnohospodarskyi kontrol: problemy identyfikatsii ta napriamy rozvytku systemy [On-farm control: identification problems and directions of system development]. Naukovi pratsi NDFI. vol. 3, no. 60.
12. Buhai N.O. (2016) Vnutrishnohospodarskyi kontrol yak sehment systemy upravlinnia pidpriemstvom: suchasnyi stan ta priorytety rozvytku [On-farm control as a segment of enterprise management system: current state and development priorities]. Elektronnyi zhurnal «Efektyvna ekonomika». vol. 10. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5190>. (accessed: 24 March 2019).

Grischuk Svitlana Senior Instructor at the Department of Audit
and Economic Analysis

University of the State Fiscal Service of Ukraine

Korotaieva Iryna

Student

University of the State Fiscal Service of Ukraine

Liubchenko Vladyslav

Student

University of the State Fiscal Service of Ukraine

ON-FARM CONTROL: PECULIARITIES, PROBLEMS AND WAYS FOR THEIR SOLUTION

The purpose of the article. The system of on-farm control in Ukraine substantially changed under the influence of the continuous development of market relations and the existence of a private ownership. At the present stage, economic entities are required to make managerial decisions based on reliable financial information. On-farm control is one of the most important elements of management and provides information to all levels of management. Thanks to it, the process of implementation of deductions, payroll taxes, and full payment of taxes to the budget is monitored. Accordingly, full, timely payment of taxes to the budget positively affects the state of the country. It can be argued that the proper organization of on-farm control at enterprises affects their development and the development of the country as a whole.

The purpose of our study is to highlight the main features of on-farm control, outline its main issues and provide recommendations for their possible solution.

Methodology. During the process of writing the article, the following methods were used: analysis of educational and methodical domestic and foreign literature, generalization of various data, comparison, description and analogy.

Results. We can propose the following ways to improve the on-farm control: development of methodological recommendations for the organization of internal control to increase the level of efficiency of the management system, ensuring its flexibility; distribution of functions of officials; the introduction of a law on the organization of internal control, which would clearly outline the purpose, functions, tasks of internal control and the basis of its organization, as well as subjects, which must necessarily be subject to internal control; training of specialists in internal control at the level of higher educational establishments; exchange of experience with representatives of internal control of foreign countries.

On-farm control is an important factor in the enterprise management system, because it is thanks to him that the greatest effectiveness of management staff is achieved. On-farm control enables the company's management to determine what changes need to be made to organize the work of the company and to predict its activities for the future period. But, unfortunately, many executives and management personnel do not understand the need for on-farm control at enterprises due to a lack of knowledge in this area. It also does not improve the situation, as well as the lack of clear legal regulation of the organization of on-farm control at the enterprises. Such problems should be solved at the state level. A clear organization of on-farm control at the enterprises will ensure successful implementation of economic activity, elimination of deficiencies and solving problems that arise during the operation of the enterprise.

Practical implications. The areas of improvement of the on-farm control in general in this article will enable subjects at all levels to use them in practice.

Value/originality. In our article we mention the main problems of the on-farm control. Based on their analysis, we are presented the main ways of solving these problems, which are proposed both at the state level and at the level of the enterprise itself.